

ОЛГА ЛАРИОНОВА
КРАЙ МОРЕТО, ТАМ, ДЕТО
СВЪРШВА ЗЕМЯТА...

Превод от руски: Мария Димитрова, 1977

chitanka.info

Когато до повърхността останаха около сто и петдесет хиляди километра, Сергей Волохов още не можеше да каже определено обитаема ли е планетата или не. Трите малки спътника, край които прелетя, приличаха на изкуствени, но и по това той не можеше да каже нищо определено.

Първо да кацне, пък после ще се разбере.

Волохов вложи програма в своя кибер-дубльор: три спирални обиколки и кацане върху вода в екваториална зона. И да се случи нещо с него, Волохов, корабът му ще се подчини на волята и съобразителността на автомата. Малко ли неща могат да се случат, когато кацаш на непозната планета, макар и подобна уж на Земята, но все пак чужда, особено пък и когато кацаш за първи път, ако не се считат задължителните учебни кацания на Регина-дубъл. Пък и на всичко отгоре не работи метеоритният ти локатор и връзката е прекъсната, а самият ти си далече, немислимо далече, толкова далече, колкото никой още не е бивал, защото са стигали най-много до шестата зона на отдалечеността ти сега си в седмата.

Корабът летеше по плътна спирала, не беше направил още и една обиколка, но Волохов вече знаеше къде ще се опита да кацне. Ето там, на западния край на екваториалния материк. Там, където жълтият език на пустинята изпълзява до самия океан, разкъсал тънката зеленикава ивица крайбрежна растителност. Удобно място. Ако тези, които са там, долу, още нямат космодруми, трябва да им се предложи да построят първия именно тук.

Волохов се подсмихна — ах, тези контакти, тези възжелени контакти, за които бълнуват първокурсниците от астронавигационните училища. Именно така бълнуват: още щом кацна, ще започнем с общи усилия да строим космодрум... Но нали трябва да се кацне!

Волохов раздвижи рамене — проверяваше за последен път дали ремъците му са удобни, и рязко насочи машината надолу. Няма защо да навърта излишни обиколки, може да кацне и на втората.

Планетата беше мечта: нямаше дори един пояс на радиация и обидно би било да му скрои някой номер сега, когато до повърхността остават само обиколка и половина и машината бавно навлиза в нощта, и тази нощ извива срещу ѝ петнистия си гръб, изпъстрен с мътните разлети огньове на големите градове.

Я виж ти, сепна се изведнъж Волохов, че това са наистина градове! Огромни, ясно планирани, наситени с енергия градове! Добре щях да се наредя, ако се бях напъхал откъм нощната страна без запас от височина. Трябва да се измъквам към светлината. И то по-скоро, защото локаторите отидоха по дяволите.

В дневната половина той изскочи внезапно и веднага насочи машината надолу. Ей сега трябваше да започне оня пустинен, добре обгорял екваториален материк, който си беше харесал за кацане. Волохов се сниши до три хиляди метра и бавно се плъзна над показалата се под него Земя. Тук тя изглеждаше необитаема.

Всичко вървеше отлично: той ще кацне в това прикътано местенце и мирно ще поправи своите локатори и фона на междупланетната връзка, а дотогава по всяка вероятност ще го открият аборигените и той, разбира се, ще ги посъветва да построят първия си космодрум на този тесен пясъчен език, разкъсал зелената крайбрежна ивица, жадно проточен към океана.

Волохов намали скоростта. Ако те имат средства за надземни съобщения, вероятно е да поискат да се запознаят с него още във въздуха — макар и само за да му покажат пътя за пистата. Така във всеки случай бихме постъпили ние. Наистина, биха могли да го засекат само радари: над пустинята висеше доста плътен облачен воал. Изкуствен климат? Хм...

Волохов изви поглед към заглъхналите локатори, после изключи от тях противометеоритната защита и я приведе към ръчно включване. Все пак така е по-спокойно. И се гмурна още петстотин метра надолу.

Тънката облачна пелена остана над него и Волохов разбра, че жълтеникавият пясъчен масив, разстлан долу, може да е всичко друго, само не и пустиня. Преди всичко — тези многобройни тъмни ивици, не ясно очертани, а някак мъгляви, разлети. Оврази или канали? Причудливата геометрична фигура, която те образуваха, не оставяше съмнение в това, че не са създадени от природата. И това изобщо не е пясък. Това е жълта растителност, напомняща земните савани. Материк, зает от плантации — ето какво е това! За кацане тук не може и дума да става, трябва да се добира до самия океан и най-вероятно — да кацне на водата.

В далечината, на самия хоризонт, се мярна зелената крайбрежна ивица и Волохов включи антигравитаторите. Машината пое бавно

надолу и Волохов разбра, че е сгрешил за втори път: под него беше не савана, а огромен, прострян върху целия материк град. Ниски, чудновато планирани здания, напомнящи йероглифи, се съединяваха едно с друго; но главното, което го смая, беше странният висящ покров, легнал върху тези домове, праметнат над площади и улици, сливащ се с безукорните правоъгълници на бледожълтите паркове. Това очевидно беше някаква пълзяща, невероятно жизнена и жадна за тропическо слънце растителна форма. Би било наистина разумно да се покрие с такъв лек златист навес целият този материк, ако...

Ако това беше само един подивял, запустял мъртъв свят. Златни джунгли, погребали под себе си изоставени градове... Волохов изсумтя — беше разперил фантазията си като паунска опашка. За кацането трябва да мисли, за кацането. Загадката на измрелите материци ще решават тези, които долетят тук след него, а те ще долетят само ако той благополучно се изтърси на тази зелена низина и успее да поправи апаратурата за далечна връзка. Волохов отново увеличи скоростта, за да стигне по-скоро океана, но безкрайната изумрудена низина унило се точеше под корема на машината му и той вече започна да мисли дали да не свърне рязко на юг, когато изведнъж забеляза бялата лента на прибоя и застиналите в невидимо поради височината движение пепелночерни вълни на океана.

Волохов кацна на сто-сто и петдесет метра от линията на прибоя. Около половин час напрегнато чака дали почвата отдолу няма да пропадне, но приборите упорито фиксираха и безупречността на почвата, и безупречността на въздуха, и изобщо невероятен брой безупречности. Планетата, изглежда, беше решила да бъде мила докрай. Не бързай, каза си Волохов, сега именно е моментът да спреш и да не повярваш. Съдейки по приборите, можеше да излезе и без скафандър, той така би и направил, ако не беше сам на кораба; сега обаче, когато кацането мина така гладко, той не искаше да рискува, макар приборите да уверяваха, че рискът е равен на нула. И все пак...

Волохов още веднъж огледа цялата кабина, изключи осветлението и се вмъкна в шлюзовото отделение. Там, зад титанировата вратичка на външния люк, всичко е благополучно, казваше си той, мерейки защитния биокостюм. Всичко е безкрайно благополучно... Той остави биокостюма настрана, извади синтериклоновия скафандър с висока защитеност. Еластичната тъкан

на скафандъра изглеждаше податлива и нетрайна, но Волохов знаеше, че нито ацетиленовият резач, нито ултразвуковият нож, нито лазерният изстрел в упор са в състояние да я пробият. Там, където шлемът се съединяваше с яката, минаваше твърд пръстен и Волохов старателно провери здравината на шева. Съединяването беше безупречно, но Волохов педантично провери всичко още и още веднъж, докато не се убеди в абсолютната си неуязвимост.

Корабът му не беше десантен бот. Това беше малък, но солиден разузнавателен звездолет от системата „Количов“, способен да каца на планети от земен тип, и толкова. Той не можеше да носи всъдеход, дори най-малък. Затова Волохов твърдо реши да не се отдалечава от кораба, а само да постои малко на чуждата планета. В края на краищата, кой на негово място би се отказал от това? Той не се зае да поправя извеждащия асансьор, а просто спусна аварийната стълбичка и се добра по нея до повърхността на приютилата го планета.

Повърхността си я биваше. Интересна повърхност беше. Доколкото може да бъдат интересни огромните дюни от най-чист изумруден пясък. Ама че материк, помисли си Волохов, ама че прахосник! Купища богатство, които принадлежат само на теб. Това, разбира се, не е истински изумруд, но, медните съединения в този минерал са предостатъчно. И какъв коефициент на вътрешно пречупване! Заслепява те. И какъв нежен, съвършен жив цвят! Трябва само да се внимава с тукашната вода — я колко мед има навсякъде. И колко полиметали навярно. Странно е дори, че при такова богатство те не са измислили и най-простото летателно устройство. И то при такива градове... Е, нищо! Ще успеем да им построим металургичен гигант. А за това е необходимо всичко на всичко да се поправи фонът на междупланетната връзка.

Волохов се обърна, за да се изкачи обратно в кораба, и видя, че по дюната, откъм океана, затъвайки до глезен в зеления пясък, към него идва босо момиче. Цялото му облекло се състоеше от две парчета бяла материя, закопчана на раменете с камъни, за които в древните времена на Земята са предлагали половин царство, без да се замислят. Роклята му беше пристегната с плетено от трева коланче. На Земята биха му дали около петнадесет години.

То се спря точно пред Волохов и проговори нещо с тънко сърдито гласче. Волохов се усмихна. То пак заговори. Сега това бяха

отделни думи. Всяка звучеше въпросително. По всяка вероятност питаше откъде е дошъл.

— От звездите — каза Волохов и посочи с ръка право нагоре. Момичето също погледна нагоре и се намръщи, припомняйки си нещо.

— Зендзи? — попита то неуверено.

Волохов стоеше в нерешителност. Може би „зендзи“ означаваше „дух“, „божество“, а може би то просто се беше опитало да повтори собствените му думи и неволно ги беше изопачило. Волохов не знаеше как да му обясни да повика някого от по-възрастните. Та не можеше да е само на този пустинен бряг! Но то с упоритостта на дете се опитваше да разбере какъв е този странен човек, облечен от глава до пети в такава горещина. Настоячиво и назидателно, както се говори с кукли, то повтаряше две думи. Навярно това бяха едни и същи думи, но всеки път то ги произнасяше на различен език?... Не, тук има нещо друго.

Едностранный разговор беше явно омръзнал на момичето. То направи жест на досада и изведнъж пристъпи до Волохов и го прегърна през врата. Волохов се слиса. Пръстите ѝ бяха влажни и от докосването им синтериклонът на космическия скафандър заскриптя тънко като стъкло.

И в същия миг Волохов почувствува как в шлема му нахлу гъст, горещ въздух. Ръцете му неволно се вдигнаха нагоре, но момичето го изпревари — то се надигна на пръсти, протегна ръце и смъкна шлема.

Волохов опипа скафандъра. Тънка, яка ципа. По-нагоре — съединителният ръб, който се разлепя само под действието на особен импулс. И този шев беше невредим. Затова пък още по-нагоре напипа тънък остър край — синтериклонът беше разрязан. Синтериклонът, който не се поддава нито на диаманта, нито на лазера.

— Какво имаш в ръцете си? — извика Волохов, напълно забравил, че то не може да го разбере, и смешно изопна глава назад, за да не си разреже брадата във втвърдилият се по ръба на разреза скафандър.

— М? — попита то.

— Ръцете! — отново извика Волохов и ѝ показа своите ръце — с дланите нагоре.

Момичето погледна ръцете му с любопитство, после с абсолютно същия жест протегна малките си длани.

В ръцете ѝ нямаше нищо.

— Ръце-те! — изведнъж отчетливо и със същата настойчива интонация повтори то. — М?

И вдигна едната си ръка.

— Ръка — каза Волохов. — Една ръка.

Момичето кимна, после поднесе ръка до устата и наслюнчи пръста си. Волохов не успя и да шавне, когато то отново стремително прекрачи до него и прокара двата си пръста по скафандъра — от горе на долу. Скафандърът бавно се разцепи и започна да се свлича към земята. Волохов измъкна единия си крак, после другия — скафандърът остана на пясъка.

— М-м — удовлетворено каза момичето. — Ръка. Ръце.

— Крак — опомни се Волохов, — крак. Глава, око, уста, нос.

Момичето сериозно повтори. Волохов се огледа.

— Скафандър — каза той, сочейки парчетата синтериклон. — Или, по-точно, това, което беше скафандър.

Момичето се намръщи. После на лицето му отново се появи онзи съсредоточен и упорит израз, който придобиват послушните момиченца, когато се правят на възрастни пред куклите си. То протегна ръка и Волохов трепна в подозрение — дали пък не е намислило да свали още нещо от него? Но момичето просто докосна косите му и въпросително го погледна.

— Коси — заизрежда Волохов, — ухо... риза... пръст... врат... верижка... часовник...

То вече не повтаряше след него. Ръката му бързо и, както му се стори, безредно отскачаше от предмет на предмет, но на нищо не се спря повторно. Скоро частите на тялото ѝ на простото му облекло бяха назовани; но Волохов не се решаваше да провери запомнило ли е момичето урока. Трябваше някак да му каже да повика възрастните, но не знаеше как. Може би — просто да го прогони и тогава то ще не ще, щеше да се върне там, откъдето беше дошло и, естествено, щеше всичко да разкаже. Но играта с непознатото същество очевидно се харесваше на момичето и то не се канеше да си тръгва. Волохов реши, че трябва да продължи играта. А после ще види какво да прави.

— Стоя — каза той и се изпъна като при команда „мирно“.

— Седя — каза той и се тръшна на пясъка.

— Лежа — продемонстрира той.

Момичето го гледаше, леко наклонило глава встрани, после бързо посочи себе си, него и отново въпросително произнесе:

— М?

Волохов стана. Не разбра. Сега не го разбра. Той отърси пясъка от коленете си, като за всеки случай каза:

— Чистя се. — Почеса се по тила. То пак изхъмка. — Не, не, не го правя за демонстрация. То е, защото мисля.

— М! — каза то сърдито. Види се, сърдеше се всеки път, когато той произнасяше нещо, без да обясни значението му. Нарушаваше правилата на играта.

Реши да направи последен опит.

— Вървя — каза той и тръгна по склона на дюната. — Тичам.

Момичето затича редом с него. Брегът както се оказа, беше съвсем близо — само пясъчните хълмове са го скривали.

— Океан — каза Волохов и протегна ръка.

То пак се разсърди.

— Сега пък защо? — попита Волохов. — Аз, струва ми се, не съм нарушил правилата. Това действително е океан. По нашему.

Момичето се разфуча като разсърдено зверче и замаха ръце срещу него. После направи демонстративно няколко отчетливи крачки.

— А — каза Волохов, — нарушил съм последователността. Да, ние минавахме глаголите. Вървя. Аз вървя — той направи две крачки, — ти вървиш — той го посочи с пръст. — Ние вървим — той направи жест, като да обединяваше двамата.

Момичето спря.

— Стоя — каза то, отпускаяки ръце, вирнало забавно брадичка. — М?

— Аз стоя, ти стоиш, ние стоим — Волохов усърдно сочеше с пръст.

— М — каза то доволно. — Аз седя, ти седиш, ние седим. Скафандър?

— Скафандърът лежи — каза Волохов. — След случката със скафандъра вече на нищо не се учудваше. — Той лежи.

— Аз, ти, ние, той. Ти — м?

Волохов разбра:

— Волохов. Аз съм Волохов.

— Фират — каза то просто.

После се обърна и тръгна към водата. Седна така, че босите му нозе се протегнаха върху ивицата влажен, плискан от морето пясък; във вдлъбнатинките край петите му започна да се събира вода.

Волохов седна до него. Нещо се беше променило. Беше се променило от мига, когато то каза името си. До този момент Волохов мислеше само за това, че трябва да поправи фона на междупланетната връзка и че трябва да внуши на момичето: Искам да говоря не с тебе, а с някого от възрастните, затова иди да ги повикаш.

И освен това се стараяше да не си спомня за своя разрязан скафандър. А сега се улови, че мисли: фонът може да почака, както и разговорът с възрастните аборигени — разговор по строго изработена програма, на един невероятен хибрид от всички земни езици и от математиката, сътворен с мъчителни усилия на безбройните лаборатории на „теоретиците на първия контакт“ — всичко това не е важно, всичко това може да почака.

А най-важното и най-интересното — това е юмручето на Фират, в което тя беше успяла да събере нещо. Юмручето бавно се разтвори — на малката мургава длан лежеше купчинка зеленикав пясък.

— Пясък — малко разочаровано каза Волохов. Той беше очаквал нещо необикновено и сега се ядосваше на очакването си.

Фират още веднъж сви юмруче и го разтвори. Пясъкът навярно се беше изсипал и сега на дланта ѝ бе само скритото дотогава камъче. Обикновено. Сиво. Сухо.

— Камък. — Волохов разбра, че това е просто продължение на урока.

Фират още веднъж сви юмруче и го разтвори — вместо камък там лежеше черупка от мида.

Волохов се застави да предположи, че мидата е била вътре в камъка и като е свила юмрук, Фират е смъкнала от нея обвивката ѝ от пясъчник. Разбира се, да се заставиш да повярваш в каквото и да е тук, на този бряг, не беше трудно.

Но все пак камъкът беше много по-малък от мидата. Той си заповяда да не се учудва и не се учуди, когато вместо мидата на дланта ѝ се появи умряло изсъхнало раче, късче от синьо водорасло и накрая малка златна рибка, страхливо потрепваща с перките си. Той така я и назова — „златна рибка“, и Фират веднага я превърна в черна, после в бяла и рибката търпеливо премина през целия слънчев спектър и за

награда беше пусната на свобода в морето. После дойде ред на малките колкото кутре човечета; тромави и условни, те напомняха малки рекламни гномове и никак не отговаряха на представата за Палечко.

Фират прегради гънките на роклята си и изсипа човечетата в скута си. Те се засуетиха и Волохов едва успяваше да коментира действията им. Фират нищо не повтаряше, само от време на време посочваше с пръст една или друга фигурка. Ако тя действително запомняше всичко, което той й казваше, би трябвало да има съставен вече малък, но твърде своеобразен речник.

А може би тя нищо не запомняше? Може би просто му показваше играчките си? И ако запомняше неговия език, защо не направи нито един опит да запознае Волохов със своя?

Тази минута размисъл, тази незначителна пауза беше достатъчна, за да почувствува внезапно безкрайна умора. Волохов изведнъж разбра, че вече страшно дълго стои на този пустинен бряг, измамен от бавността на тукашното слънце, което все още лениво пълзеше към зенита, докато у дома, на Земята, отдавна би настъпила вечерта.

Той прокара ръка по челото си. Та това е лудост — да стоиш толкова часове под палещото слънце. И отгоре на това чуждо, с неизвестен спектър на излъчване.

— Горещо — каза той, обръщайки се към Фират, — трябва да отидем на сянка. Сянка — повтори той, посочвайки синкавия силует, прострян на пясъка.

Фират внимателно се вгледа, после очерта с пръст контура на собствената си сянка и доволно кимна.

— Сянка. Добре. Ей такава сянка, добре? — Тя разтвори ръце, сякаш разперваше криле, и бързо замахна с тях.

— Добре — каза Волохов, макар да не бе уверен дали тя правилно го е разбрала.

— Зелена сянка, добре? — продължи да разпитва Фират.

— И зелена е добре, и синя е добре, и черна също е добре...

Фират го погледна така учудено, че Волохов окончателно се убеди във взаимното им неразбиране. А в това време Фират бързо пхна два пръста в устата си и пронизително изсвири. Волохов неволно се усмихна — така хлапашки, така земно прозвуча това...

Нещо зелено се вдигна иззад далечната дюна и стремително се понесе към тях. Отначало на Волохов му се стори, че това е малък летателен апарат, после — че това е птица. Но когато НЕЩОТО се приближи, Волохов видя същество, подобно на морска лисица — тънко тяло на змия, малък изящен клюн и еднометрови полупрозрачни плавници, които го превръщаха в плоско четириъгълно килимче с трептящи ресни.

Съществото неуверено замръзна на около два метра от тях, но Фират се потупа по коляното, както правят хората, когато викат куче.

Съществото жално изписка.

— Той се страхува — каза Фират, като се обърна към Волохов и се засмя. — Той се страхува ти.

Тя заговори нещо на своя език, заговори ласкаво и наставнически, както говореше през цялата сутрин с Волохов.

Съществото замаха още по-бързо с краищата на плавниците си — Волохов не се реши да назове това криле — и като се приближи плахо, застана над главите им, хвърляйки върху им прохладна зелена сянка.

Веднага започна да се диша по-леко.

— Това е хубаво — каза Волохов, — но аз трябва да вървя на кораба си. Да го поправам.

— Поправям? — повтори Фират, като недоволно смръщи чело. — Говори ясно.

Волохов безпомощно се огледа. Някаква пръчица, навярно изхвърлена от морето, се търкаляше на пясъка. Волохов я взе.

— Моят кораб — повтори той, като изглаждаше пясъка и рисуваше върху него напълно правдоподобните контури на звездолета, — той се счупи.

Вдигна пръчицата на височината на очите си и демонстративно я счупи на две. Фират изплашено погледна счупената пръчица в ръцете на Волохов, после бързо се обърна натам, където над пясъчните дюни се издигаше титанировият корпус на кораба.

— О — каза тя, — той се е счупил, той...

Тя измъкна счупеното клонче от ръцете на Волохов и започна бързо да чертае около контурите на кораба пунктирани разпръскващи се линии. Сякаш корабът се беше отърсил като някаква птица и на всички страни се бяха разлетели стотици малки пясъчни пръски.

— Радиация? — досети се Волохов — Не. Не се страхувай. Няма радиация. Принципът на действие е друг. А може би ти се страхуваш не от радиацията, а от нещо друго?

Фират внимателно го слушаше, сбрала гъстите си, недетски вежди, после уверено и спокойно потвърди:

— Страхувам се.

Тя се изправи и гърлено, продължително извика, както викат хората, когато искат техният зов да се разнесе колкото се може по-надалеч, защото този, когото викат, може да е и там, и там, и там. И този, когото тя викаше, се надигна иззад последната крайбрежна дюна и с широк тръс се устреми право към тях. Волохов скочи и с неволно движение заслони момичето.

Това беше бяла мечка. Със заоблената си дългоуха муцуна тя наподобяваше куче или по-скоро това бе огромен нюфаундленд, който приличаше с белоснежната си козина на полярна мечка. Във всеки случай, каквото и да беше това, тесният, раздвоен накрая език и триредите като у акула зъби съвсем не го правеха добродушен.

Звярът спря точно пред Волохов, който все още самоотвержено закриваше с тялото си Фират, после наведе встрани косматата си глава и се разсмя. Това беше искрен, беззлобен човешки смях, златни дяволчета играеха в смеещите се очи на звяра, а раздвоеният език нежно и безпомощно трептеше зад трите реда страшни зъби.

— Тю, да му се не види макар! — възкликна Волохов и също се засмя. Чувствуваше се като глупак, въпреки че нищо глупаво или нелогично не бе направил.

Фират се измъкна иззад широкия му гръб и каза нещо сърдито. Волохов не разбираше езика ѝ, но му се стори, че иска да каже: Нищо смешно няма, трябва работа да се върши, а не да си играем.

Тя каза още нещо и с кратък жест посочи кораба. Звярът погледна по посока на ръката ѝ, после премести поглед към Волохов, раззина паст и отчетливо, членоразделно произнесе няколко думи. После се втурна с огромни скокове към кораба. При всеки скок той се разперваше във въздуха и едва тогава можеше да се забележи колко леко и мускулесто е тялото му, скрито от невероятно дългата и пухкава козина.

Звярът се скри зад дюните.

— Ама че плюшена играчка! — каза Волохов. — Той умее ли да говори?

— Разбира се — малко учудено отвърна Фират.

— Че как така? — не мирясваше Волохов.

Фират сви рамеце.

— Аз говоря, ти говориш, той говори.

Беше ли това отговор?

Звярът се върна. Той нищо не каза, само кимна, сякаш даваше да се разбере, че може да се отиде при кораба.

Фират хвана Волохов за ръката и те се отправиха към звездолета. Поклащайки ритмично глава като камила, звярът тръгна редом до Фират. Тя повървя известно време, сложи ръка на пухкавата му глава, но скоро това ѝ омръзна и тя леко скочи на гърба му. Звярът продължи да крачи, сякаш нищо не беше станало.

— Баща ми — каза Фират и в същия миг Волохов видя хората, задали се към тях иззад блестящото туловище на кораба. Този, който вървеше пред другите, ускори крачка и скоро стигна до Волохов. Срещнаха се пред самите стъпала на трапа.

Този човек, мургав и тъмновежд, напомняше добре избръснат асириец и приличаше на Фират толкова, колкото и останалите му спътници, също такива мургави и прилични помежду си, както са пингвините за хората и навярно хората за пингвините.

Човекът, приближил пръв, държеше в ръце гъвкава жълта клонка с едва забележими листенца. Сигурно бе същото онова растение, което покриваше огромния град, ширнал се върху цял материк. И което между впрочем растеше на не по-малко от двеста километра от това място. Човекът кимна на Фират и тя ниско склони глава. После потупа белия звяр по главата и с абсолютно същия жест докосна рамото на Волохов. Изглежда излишните думи от рода на приветствията не бяха приети тук, затова Волохов склони глава, както направи това Фират, и предостави на домакините първи да задават въпроси.

Но новодошлите не задаваха въпроси. Те приближаваха един по един, докосваха рамото на Волохов и дружелюбно, необикновено широко се усмихваха. Волохов потърси с поглед този, който беше дошъл пръв и когото Фират нарече свой баща, и изведнъж видя, че той вече се изкачва по спуснатата стълба на кораба. Волохов пристъпи

напред с намерение да го последва, но почувствува как пръстите на Фират остро се вкопчиха в китката му. Той рязко се обърна.

— Не бива — каза момичето. — Ти не бива. Те не разбират ти.

— Добре я наредихме. — Волохов сви рамене. — Че какво тогава ще разберат изобщо?

— Те ще разберат твой кораб. Език на кораб ще разберат всички.

— Но нали ти ме разбираш!

— Те нямат време да разбират ти.

— Да те разбират — поправи я Волохов.

— Да те разбират — послушно повтори тя. — Аз имах време да те разбирам и...

Тя безпомощно се озърна, сякаш това, което се опитваше да каже, беше някъде съвсем наблизо и трябваше само да го намери. Но тя не го намери и недоволено се намръщи.

Волохов не разбра какво искаше да каже.

— Добре — каза той, — да се върнем при кораба. Ти мислиш, че те всичко ще разберат и ще го поправят?...

Фират отново недоволено се намръщи, сякаш искаше да каже: Е, защо трябва да се повтарят едни и същи неща? Щом е казано — ще го поправят, значи — стой и чакай.

Тя извика своя звяр и той се приближи и безшумно се просна в краката ѝ. Фират легна на пясъка и положи глава върху белия гръб на звяра. Сигурно така ѝ беше много удобно. Към Волохов вече не поглеждаше и повече не го заговори, сякаш изведнъж беше забравила за съществуването му. Той реши да дочака какво ще излезе от всичко това и като се оттегли в късата зеленикава сянка, хвърлена от кораба, закрачи по пясъка назад-напред, доколкото му позволяваха границите на тази сянка.

Така измина около половин час.

Изведнъж стъпалата на стълбата се заклатиха и Волохов видя, че доброволните му помощници бързо се спускат надолу. Той припряно тръгна към Фирата трябваше някак да ги задържи в края на краищата, да ги помоли да почакаат, а той ще се изкачи и вземе таблиците, книгите, ще установят контакт, ще обменят... каквото се полага да се обменя по теорията за първия контакт с хуманоидите. Фират ще му помогне.

Но те го изпревариха. Възрастният — по всяка вероятност баща ѝ, въпреки че Волохов тъй и не се научи да го отличава от останалите — каза на Фират няколко отривисти, повелителни фрази. Момичето го изслуша, скръстило ръце, ниско склонило глава. После всички те, един след друг, се приближиха до Волохов и с дружелюбни, малко плакатни усмивки отново го потупаха по рамото. Първо него, после белия звяр на Фират. И един по един се скриха зад изумрудената пясъчна дюна.

— Готово — каза Фират. — Можеш да отлиташ. Корабът не е бил счупен. Той просто не се е подчинявал. Но това свърши. Отлитай.

В гласа ѝ нямаше нито тъга, нито горчивина, тя се обърна и бавно тръгна към морето.

Той знаеше, чувствуваше, че не са го измамили, че корабът е вече изправен и че може още сега, в този миг да отлети към родната си Земя — и не можеше да го направи. Бялата фигурка бавно се отдалечаваше към морето и изведнъж го обхвана чувството, че нещо не е както трябва, че не е доразбрал, не е довършил нещо и без сам да знае защо, извика: „Фират, почакай!“ — и затича към нея.

Настигна я до самата вода. Тя не се обърна на вика му.

— Почакай, Фират — каза той, като си поемаше дъх. — Не може така, наистина. Та аз сега ще отлети и ние може би никога вече няма да се срещнем.

Тя спокойно го гледаше. Да, вярно е, той ще отлети, те наистина никога вече няма да се срещнат, но това не я тревожи. Какво я засяга това?

— Почакай, Фират. Та ти дори не попита откъде съм. Може би баща ти или тези, които бяха с него... може би някой ще пожелае да долети при нас, на Земята... на моята планета, където съм роден? Нали вие можете да летите?

Фират бавно поклати глава.

— Те всички са много заети. Там — тя махна с ръка по посока на материка, където се беше прострял жълтият град. — И там — тя вдигна ръка нагоре, сочейки право в небето.

За първи път той долови в равния ѝ глас едва забележим оттенък на горчивина — те всички са много заети...

— А може би ти, когато станеш голяма?

Тя отново поклати глава.

— Твоята планета не ни е нужна. Та вие дори не можете...

Тя отново недоволено се намръщи, както правеше всеки път, когато не знаеше необходимата дума. Щракна с пръсти, както правят хората, когато искат да си спомнят нещо, и изведнъж изпод тях започнаха да изскачат огромни колкото едри лилии пухкави снежинки. Те се топяха, преди да достигнат пясъка, а пръстите на Фират започнаха да придобиват бронзов оттенък и изведнъж засветиха с нетърпим блясък на чисто злато; тя плесна с ръце и над пясъците проехтя оглушителният стозвучен удар на огромен гонг. И веднага ръцете на момичето станаха предишните.

— Вие не можете така — тихо, сякаш се извиняваше, промълви Фират. — Вие не можете...

— Да правите чудеса — подсказа ѝ Волохов. — Ние наистина не умеем. И все пак, ако само можете, елате при нас, на Земята. Чудеса ние нямаме. Но имаме слънце: не като вашето — бледо, сякаш малка сребърна монета — не, нашето слънце е златно, както бяха златни твоите длани преди пет минути, като цветчето на глухарчето, а цветчето на глухарчето е ето такова — той започна да рисува на влажния плътен пясък как изглежда това цветче и тънките бразди на рисунката веднага се напълваха с вода — то е жълто като току-що родено птиче, а птичето е ето такова; то е непоносимо рижо, горещо...

Вървяха бавно по тясната ивица на плискания от водата пясък и Волохов все говореше, и се навеждаше, и рисуваше нещо, те веднага прекриваха рисунката и продължаваха нататък, и той отново говореше за Земята, за нейните морета, които могат да бъдат всякакви — от пурпурни до млечнобели, за лилавите върхове на планините, за зелените лунни нощи над неподвижната вода на заспалите реки, за тънката ябълкова прозрачност на предутринното небе, за излятата от бронз пътечка, по която можеш да стигнеш до самото слънце, ако то не успее да се скрие зад морето; той рисуваше върху пясъка и кенгуруто му беше не по-голямо от лалугер, а калинките бяха едри като патици. В стройната редица на знаците на Зодиака се втурваха магьосническите пентаграми на морските звезди и къдравите пънчета на актиниите, а до самата вода, скрил муцуна в опашката си, се беше свил на кълбо абстрактен котарак — резултат от опитите на Волохов да изобрази цялата Галактика. Малката точица, изобразяваща Земята, се беше свряла накрая, някъде на гърба на условния котарак.

— Волохов — каза изведнъж момичето, като се спря. То за първи път го нарече така. — Недей. Заминавай си.

Да, разбира се, може да се говори безкрайно, но той нищо няма да промени. Фират никога вече няма да пресече пътя му. Земята не им е нужна, тя го каза. Но това, че той така дълго ѝ говори за Земята, върна предишната му увереност и сега, когато му оставаше само да се обърне към кораба, изведнъж загубиха значение всички тези нейни чудеса, разрязаният скафандър, малките ѝ златни длани и всичко останало — тя беше просто босоногото момиче Фират, което той ще остави тук, край морето, на края на непозната земя, за да не го види никога повече. Волохов се наведе над него и то направи това, което би направило на негово място всяко земно момиче: затвори очи.

Устните ѝ бяха изпръхнали и сухи. Толкова изпръхнали и сухи, че после му се прииска да ги докосне с пръст, за да провери наистина ли са такива. Но той само прокара ръка по разбърканите ѝ коси, отдели един дълъг тънък кичур и със замах го обви край мургавата ѝ шия. Тя тъй и не отвори очи.

Волохов отстъпи крачка назад, обърна се и тръгна към кораба. Зад него, отпуснала ръце, все така със затворени очи, стоеше Фират.

Слънцето стана синкавосиво и без да стигне до хоризонта, започна бавно да се стапя в пепелната мараня, вдигнала се насреща му от повърхността на изстиващия вечер океан. Пясъкът беше станал съвсем тъмен. Фират направи още няколко крачки и се спря. Не, не може да бъде, не трябва да бъде така, просто е невероятно, че не го намери...

Тя се отпусна на колене и започна да шари с ръка по влажния пясък. Вълните безшумно се прокрадваха и докосваха пръстите ѝ. Тя чу стъпките едва когато бяха до нея. Тогава вдигна глава и видя баща си.

— Защо не се върна в града? — попита той.

Тя само поклати глава. Острите едри песъчинки болезнено се врязваха в коленете ѝ.

— Оня — баща ѝ посочи дюните, където през деня се извисяваше матовият конус на кораба, — оня отлетя ли?

Фират само наведе глава.

— Тогава какво?

Фират бавно стана.

— Защо го пусна, татко? — попита тя. — Как можа така лесно да го пуснеш? Как ти, мъдрият и опитният, ти, знаещият всичко, не разбра, че това беше също такъв човек, както ти и аз? За мен е лесно да събера, аз знаех още толкова малко. Взех го за разумен звяр, каквито са всичките ми говорещи зверове, пък и самият той ми каза, че не може... Той нарече това — да правиш чудеса. Той самият ми каза, че не може да прави чудеса...

Фират плачеше.

— А после, ми разказа за планетата, от която е долетял, но аз не помня, нищо не помня от това, за което говореше. Тогава разбих всичко, но сега не помня нито една дума. Когато най-напред го видях, заговорих му на езиките на десет звезди, но той не знаеше нито един от тях. Корабът му беше престанал да му се подчинява и аз си помислих, че той просто не умеет да го накара да му се подчинява. Мислех, че нищо не може, а той просто не е искал...

— А какво може той? — попита внимателно баща ѝ. Фират сведе още по-ниско глава.

— А когато настъпи време да отлети, той се наведе над мен, сложи ръце на раменете ми и тогава слънцето, нашето малко бяло слънце стана изведнъж огромно и съвсем златно, сякаш бе събрало в себе си всичкото злато на звездите, беше така нетърпимо ярко, че зеленият пясък стана златен като цветовете на когороята, покриващи нашия град, а някъде съвсем далече, на самия хоризонт, се издигнаха лилави планини с невидима височина, леки като облаци, с алени сияещи върхове. Златото на нашето слънце заля пустинята, но предишната зеленина на пясъците ѝ не изчезна, а се събра в огромна, неуловима течаща река, която безшумно се вливаше в океана. Едно зелено светило, каквото нямаше на небето, се отразяваше в тази река. Може би то се беше родило в нея. А небето и морето станаха съвсем еднакви, неотделими в яростната си, пронизваща синева, и белите птици с тесни като ръце криле принадлежаха еднакво и на това море, и на тава небе... И нямаше в света, в целия този огромен свят нищо, което да е непроменено, татко!

— И какво стана после? — попита баща ѝ.

— После това слънце угасна и настана нощ...

Беше вече съвсем тъмно и невидимите вълни се промъкваха към нозете на Фират. Започваше приливът.

— Да се прибираме — неочаквано меко каза баща ѝ. — Да отлитаме.

— Не — каза Фират. — Някъде тук, на пясъка, той ми нарисува как може да се намери неговата звезда. На пясъка, до самата вода.

Тя протегна ръка и върху малката ѝ длан пламна бледозелена светулка. Тя я духна, за да се разгори по-ярко, и като я вдигна над главата си, продължи нататък, по влажната пътечка на гладкия, излизан от прилива пясък.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.